

Pellervon
taloustutkimus

Lausunto
7.2.2025

Asia: Hankkeen VM088:00/2024 lausunto

Pellervon taloustutkimus PTT:n lausunto valtiovarainministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Yleinen arvonlisävero nousi 1.9.2024 lukien 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Esityksen¹ mukaan nykyisin alennetun 14 prosentin suuruisen verokannan soveltamisalaan kuuluvat makeiset ja suklaa siirrettäisiin yleisen verokannan soveltamisalaan. Sen määrittämiseksi, mihin tuotteisiin sovellettaisiin yleistä verokantaa, käytettäisiin yhdistetyn nimikkeistön tullinimikkeitä. Yleistä verokantaa sovellettaisiin esityksen mukaan suklaan ja makeisten lisäksi kaakaolla tai valkosuklaalla osittain tai kokonaan päällystettyihin tai täytettyihin vohveleihin ja vohvelikekseihin.

Makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan korotuksen arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoja vuositasolla noin 85 miljoonaa euroa vuoden 2025 tassa. Makeisten ja suklaan arvonlisäveron korotus nostaisi kyseisten tuotteiden kuluttajahintoja 10,1 prosenttia, mikäli korotus siirtyisi täysimääräisesti kuluttajahintoihin. Muutoksen on suunniteltu tulevan voimaan 1. kesäkuuta 2025.

Suomen julkisen talouden alijäämät ovat kestävämmällä tasolla. Julkisen talouden vahvistamiseksi tarvitaan sekä menoleikkauksia että veronkiristyksiä. Makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan korottamisen ainoana tavoitteena on parantaa julkisen talouden kestävyyttä. Kyse on siis fiskaalisin perustein tehtä-

---

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi, https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/326a1527-4fba-47a1-9009-290cd34a5aa3/8377aef-d9e1-4757-a8fa-fd0b73f2ff59/LAUSUNTO-PYYNTO_20241220122019.PDF

västä veronkorotuksesta. Veronkorotukset kohdennetaan hyvin pieneen joukkoon hyödykkeitä hyödyntämällä tullinimikkeitä. PTT katsoo, että tämä menettely takaa teknisesti tuotteiden määrittelyn selkeällä, neutraalilla ja objektiivisella tavalla. Sen sijaan sitä, miksi suuresta joukosta hyödykkeitä juuri näihin muutamaiin valittuihin nimekkeisiin kohdistetaan veronkorotus, ei esityksessä perustalla millään tavalla. Tätä korostaa se, että esityksessä tuodaan uskottavasti ja vakuuttavasti esiin tutkimuskirjallisuuteen viitaten, että veronkorotuksilla ei arvioida olevan juurikaan terveystaikutuksia.

Hyvä verojärjestelmä kohtelee ihmisiä ja yrityksiä tasapuolisesti sekä oikeudenmukaisesti. PTT katsoo, että julkisen talouden vahvistaminen korottamalla satunnaisesti valittujen yksittäisten hyödykkeiden veroa ei ole hyvän verojärjestelmän piirteiden mukaista. Menettely lisää verotuksen ennakoimattomuutta, millä on negatiivisia vaikutuksia yritysten toimintaan ja investointeihin. Lisäksi tämä herättää kysymyksen yritysten ja tuotteiden yhdenvertaisesta kohtelusta.

PTT katsoo, että taloudellisen toimintaympäristön tekijöitä ei ole esityksessä kattavasti huomioitu, kun arvioidaan arvonlisäveron korotuksen vaikutuksia kulutukseen. Esityksessä arvioidaan, että arvonlisäverokannan vaikutus valtion tuloihin jää staattista tuottoarviota pienemmäksi, koska hintojen korotus vaikuttaa kuluttajien ostovoimaan, mihin kuluttajat sopeutuvat pienentämällä kulutusta. Arviossa ei ole otettu kantaa, minkä tuotteen kulutusta kotitaloudet vähentävät. Kysyntävaikutukseksi on arvioitu -6 miljoonaa euroa. PTT korostaa, että viime vuosina toimintaympäristön muutokset ovat olleet poikkeuksellisia. Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien kuluttajahinnat nousivat noin viidenneksen vuosien 2022 ja 2023 aikana nopean kustannusinflaation vuoksi. Suklaan kuluttajahinta on jatkanut tämän jälkeenkin nopeaa nousua johtuen pitkälti suklaan raaka-aineena käytettävän kaakaon maailmanmarkkinahinnan rajusta noususta, mikä on nostanut suklaatuotteiden valmistuksen kustannuksia ja tuonut nousupainetta kuluttajahintoihin.

Vaikka arvonlisäveron muutoksen nostava vaikutus kuluttajahintaindeksiin kokonaisuutena on vähäinen, sen vaikutus elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien päähyödykeryhmässä tarkasteltuna on merkittävämpi. Pelkästään suklaan ja makeistuotteiden osuus elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hyödykeryhmän painoarvosta on noin viisi prosenttia. Kuluttajien hintatietoisuus on ruuan hinnan noustua kasvanut, ja verokannan nosto voi vähentää näiden tuotteiden kysyntää erityisesti hinnan suhteen herkissä kuluttajaryhmissä. Kulutusta voi suklaa- ja makeistuotteiden osalta ohjautua myös aiempaa enemmän edullisempiin tuontituotteisiin. Tämä voi pienentää kotimaisen elintarvikeketjun rahavirtaa, mikäli mahdollista tuonnin arvon kasvua ei pystytä korvaamaan viennin lisäämisellä.

PTT katsoo, ettei vaikutuksia yritysten investointeihin ja niiden yhteiskunnallisia vaikutuksia ole tarkasteltu riittävän kattavasti. Esitysluonnoksessa todetaan, että toimialan yritys voi jättää tekemättä investoinnin Suomeen, jos se uskoo tuotteidensa kotimaisen myynnin vähenevän merkittävästi. Lisäksi esitysluonnoksessa todetaan joidenkin kotimaisten valmistajien jäädyttäneen makeistehdasinvestointeja esillä olevan ehdotuksen vuoksi. Investointien jäädyttämisellä tai siirtämisellä ulkomaille saattaa olla toimialan kannalta merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Verotuksen ennakoimattomuus lisää toimintaympäristön epävarmuutta, millä voi olla negatiivisia vaikutuksia elintarviketeollisuudessa toimivien yritysten toimintaan ja investointeihin.

Lisätietoja:

Markus Lahtinen, toimitusjohtaja, puh. 050 491 3842
Sari Forsman-Hugg, tutkimusjohtaja, puh. 0400 639 450
Mauri Yli-Liipola, maatalousekonomisti, puh. 040 586 8223
etunimi.sukunimi(at)ptt.fi